

„Da li trebam da budem hrabar da bih bio pošten?”

Budim se u rosnim jutarnjim časovima. Mračno je u sobi, mračno je napolju, mračno je u duši. Sivo, kišovito oktobarsko jutro se nadivilo nad mojim mestašcem od par hiljada stanovnika u ravnom zlatnom Banatu. Još jedan mesec ove turobne godine je na isteku. Brojka na kalendaru se polako približava kraju meseca. Učinila sam veliki korak u svom životu, upisala sam master studije kao budžetski student. Međutim postoji nešto što para dušu, kviri srećna i ponosna osećanja, a to je osećaj beznadežnosti i nepostojanja blistave budućnosti.

Od prvih školskih koraka borim se za odličan uspeh. Svaka petica, a potom i desetka bila je izliv neopisive sreće i osećaja da činiš ono što treba, što valja, što se uklapa u kalupe društva. Diplomirala sam sa lepim prosekom, koji se uzdiže iznad one čuvene devetke koja se zasluzuje i iščekuje teško. Nakon završetka važnog životnog poglavlja nažalost nailazim samo na zatvorena vrata. Korupcija, nepotizam i nepravda uzela su maslo. Gorak ukus u ustima se doživi kada neko na tvom radnom mestu jedne sociološkinje ugleda na primer jednog turizmologa. Da li u tim situacijama treba biti hrabar i pozvati inspekciju nadležnu za ta pitanja da proveriti nepravilnosti u vezi tog radnog mesta ili mirno ćutati da se ne bi zamerio nekom? Zameriti podrazumeva lišiti sebe bilo kakvog sličnog radnog staža u budućnosti jer si izdao nekog ko je tu došao jer je potplatio to mesto, ili došao stranačkim, rođačkim i prijateljskim vezama. Postavlja se pitanje otkud osoba koja je završila turizam na mestu koje se bavi socijalnom zaštitom, kojim uopšte krivudavim putevima je došla do te pozicije. Odgovor te iste organizacije na moju poslatu biografiju i ponudu da volontiram ili stažiram, naravno nisam dobila. Tu počinju da se bude uspavani demoni nemoći, straha i oćaja. Treba li biti hrabar i podići bunu ili je to samo borba protiv vetrenjača? Da li stojati mirno i uspravno kao meta za pikado dok ka tebi lete otrovne strelice koje šalje život? Ako je hrabrost ekvivalentna poštenju, zašto onda poštene osobe se osećaju usamljene u svom poštenju, kao da se nalaze u začaranom krugu iz koga nema izlaza. Hrabra i poštena osoba je ona koja iako poseduje diplomu Filozofskog fakulteta radi preko leta u kafiću da bi skupila pare za nastavak školovanja. Malo je onih drugih poštenih koji će na to gledati kao na nekog ko se bori, već će uglavnom tog nekog pogledati sa visine. Pogled sa visine je mnogo lakši nego pogled u lice, jer za direktan kontakt očiju treba biti i hrabar i pošten. Takvi ljudi se osipaju baš kao i datumi na kalendaru. Samo što će nove godine doći, a nove pravične ljude moramo stvoriti kao društvo. Primerima korupcije ili zataškavanjem istih učimo decu da je dobro se učlaniti u neku stranku ili imati dobru „vezu“ ili da je dobro da ti roditelji budu bogati pa plate neki privatni fakultet, a potom i radno mesto. To pokreće lavinu drugih nezadovoljstava kod dece jer ipak živimo u zemlji gde se većina ljudi svakog meseca sa skromnom prosečnom platom bori vredno i u znoju za koru hleba i komunalije. Svet onih bogatih je blizu svih nas ali ipak dovoljno udaljen da znamo da ne možemo da mu se približimo iako to silno želimo. Kada siromah kupi automobil, bogataš će avion. Važno je znati da se znanje, hrabrost i poštenje ne mogu kupiti oni se moraju steći radom, trudom i ispravnim postupcima. Situacija nepravde i nepoštenja je mnogo, ali treba biti hrabar da bi se izdigao iznad svih tih loših situacija, uneo u sebe potrebnu dozu optimizma gazeći hrabrim koracima napred. Strelice će i dalje leteti, neke ćemo izbeći neke će nas pogoditi, neke dublje raniti, a neke samo površinski ozlediti. Da bi prijavio neko netično delo treba biti hrabar jer to može da nas košta mnogo. Društvo tek treba

da stvori uslove potrebne da bi se glasno uzviknulo „NE“ onda kada je to potrebno. Ušuškani u toplom ćebetu konformizma mnogi ljudi živeće skromno i ispod svojih mogućnosti i talenata dok neko drugi intelektualno ograničen će da vlada. Rešenje problema je da bi svako trebao da radi ono za šta je sposoban, za šta je talentovan, ono u čemu je najbolji. Tad će čovek najbolje da pliva u svojoj vodi, koja će da izroni mnoge vrednosti pa i hrabrost i poštenje. Svi volimo kada su nam stvari u sobi na svom mestu, tako treba da bude i u društvu. Još u Platonovoj idealističkoj državi propovedalo se o tome kako ljudi treba da ono u čemu su najbolji. Pravnici pravne poslove, vojnici vojničke, profesori profesorske. Tamni putevi korupcije na te pozicije mogu dovesti pogrešne osobe. Pogrešni potezi ljudi vođenih mitom dovode do kvarne društvene igre.

Treba pružiti šansu mladim ljudima da rade ono za šta su se školovali, da se isplati nečiji rad, trud, zalaganje i odricanje. To je dug put ali hrabar i pošten. Svaki drugi i kraći se dovodi pod znak pitanja i pod upit moralne ispravnosti. Kada se na društvenom nebu Srbije zacakle šanse za mlade ljude, možda ponovo zasija sunce poštenja i moralnosti, pa ja ponovo hrabro dignem roletnu.

Hvala na pažnji.

Afrodita Matić, 1991. godište

Filozofski Fakultet u Novom Sadu, student na master studijama sociologije.